

РЕШЕНИЕ

№ 85

гр. С., 14.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – С., ПЪРВИ ВЪЗЗИВЕН ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ,
в публично заседание на тринадесети март през две хиляди двадесет и
четвърта година в следния състав:

Председател: Надежда Н. Янакиева
Членове: Мартин Цв. Сандулов
Гергана Огн. Симеонова

при участието на секретаря Пенка Сп. Иванова
като разгледа докладваното от Мартин Цв. Сандулов Въззивно гражданско
дело № 20242200500072 по описа за 2024 година

Производството е въззивно и се движи по реда на чл. 258 и сл. от ГПК.

Обжалвано е решение №1002/28.12.2023г. по гр.д.№3636/2023г. по описа на Районен съд С.,
с което е отхвърлен предявеният от Г. Е. К. ЕГН ***** с адрес гр. С., кв. „Стоян
Заимов" бл.78 вх.А ет.6 ап.29 против „ТИ БИ АЙ БАНК" ЕАД с ЕИК *****, със
седалище и адрес на управление гр. С., район Л., ул. „Димитър Хаджикоцев" № 52-54 иск за
прогласяване за нищожен на Договор за потребителски кредит № 7001190188 от 10.04.2020
г.като неоснователен.

Подадена е въззивна жалба от ищеца, чрез представител по пълномощие, в която се
поддържа, че постановеното решение е неправилно и необосновано, постановено е в
нарушение на материалния закон и при допуснати съществени нарушения на процесуалните
правила, изразяващи се в неправилна преценка и анализ на събраните доказателства, в
резултат на което решението е и необосновано. Съдът не само може, но е и длъжен да
провери действителността на договора и на ненаведени от страните основания в следните
хипотези - при нарушение на добрите нрави, при неравноправни клаузи във вреда на
потребителя и при нарушаване на императивни правни норми, които водят до накърняване
на установения в страната правов ред, при положение, че за установяване на нищожността
не се изисква събиране на доказателства. Сключеният договор по своята правна
характеристика и съдържание представлява такъв за потребителски кредит, поради което за
неговата валидност и последици важат изискванията на специалния закон - ЗПК в

релевантната за периода редакция. Кредиторът се задоволил единствено с посочването като абсолютни стойности на лихвения процент по заема и на ГПР. Липсва обаче ясно разписана методика на формиране на годишния процент на разходите по кредита /кои компоненти точно са включени в него и как се формира посочения в договора ГПР, което от своя страна нарушава основното изискване за сключване на договора по ясен и разбираем начин /чл.10, ал.1 ЗПКУ. Във величината на ГПР, като глобален израз на всичко дължимо по кредита, е следвало по ясен и разбираем за потребителя начин да са инкорпорирани всички разходи, които длъжникът ще стори и които са пряко свързани с кредитното правоотношение.

Непосочването на ГПР в договор за кредит би следвало да се приравни ситуация като тази, в която договорът съдържа само математическа формула за изчисляването на този ГПР, без обаче да предоставя необходимите за това изчисляване данни. Бланкетното посочване единствено на крайния размер на ГПР, на практика обуславя невъзможност да се проверят индивидуалните компоненти, от които се формира и дали те са в съответствие с разпоредбата на чл.19 ал.1 ЗПК. За да е спазена разпоредбата на чл.11, ал.1, т.10 от ЗПК в договора трябва да се посочат не само цифрово какъв годишен процент от общия размер на предоставения кредит представлява ГПР, но изрично и изчерпателно да са посочени всички разходи, които длъжникът ще направи и които са отчетени при формиране на ГПР. Това задължително съдържание съгласно чл. 11 от ЗПК е следвало да е налице към момента на подписване на договора от страна на кредитополучателя, тъй като именно към този момент същият можел да изрази своето информирано съгласие по отношение на неговите общи параметри. Договорът за потребителски кредит не поражда валидни права и задължения и поради неспазване на изискванията на чл.11, ал.1, т.20 от ЗПК, тъй като в съдържанието му не е включен размерът на лихвения процент на ден и не са разписани правата на потребителя по чл.29, ал.4, и ал.6 ЗПК. Нарушаването изисквания на чл.11, ал.1, т.20 ЗПК води до недействителност на договора. В случая в договора е посочено, че лихвеният процент е фиксиран -45,53%. Липсва обаче разпоредба за условията за прилагането му. Липсва уточнение за базата, върху която се начислява лихвеният процент - дали върху целия размер на кредита, върху остатъчната главница и за какъв период се отнася- годишен, месечен или за периода на договора. Т.е. не става ясно как е разпределян лихвеният процент във времето - за какъв период, върху цялата дължима главница или съобразно поетапното ѝ намаляване. Оттук не става ясно как е формирана възнаградителната лихва и защо възлиза на претендиращия размер. В договора е посочен единствено размерът на лихвения процент, както и че същият е фиксиран. В този смисъл намира, че е налице нарушение на разпоредбата на чл. 11. ал. 1, т. 9 ЗПК, която е императивна. В обобщение се иска да се отмени решението и да се постанови ново, с което да се уважи претенцията.

В законовия срок е подаден писмен отговор на въззивната жалба, в който се поддържа, че е неоснователна. По отношение на твърдяното от въззивника нарушение на чл. 11 ал. 1 т. 11 ЗПК счита, че правилно е първоинстанционното решение където с мотивите си определя като законосъобразен инкорпорираният в договора за кредит погасителен план, като отчита, че в него са съобразени императивните изисквания по чл. 11, ал. 1 т. 11 от ЗПК, а именно размера, броя и периодичността на дължимите погасителни вноски. Именно от

погасителният план за потребителя е видно погасяването на кредита по пера и остатъка от главницата за целия период, отразено с описанието на погасителните вноски. Правилна е преценката на съда относно начисляването на възнаградителната лихва - същото е описано недвусмислено в чл. 9.2. от Договора като възнаградителната лихва се прилага за остатъка от главницата по кредита. В тази връзка въззивните възражения са неоснователни и несъответстват на фактическата обстановка. Също така доколкото приложимата лихва по договора е фиксирана за целият период, няма изискване да се посочи последователността на разпределение на вноските между различните неизплатени суми в това число главница и лихва. Лихвата е фиксирана, доколкото никъде в договора (както и в предварително дадения на потребителя СЕФ) не е посочена друга лихва или съответен индекс/бенчмарк. Чл. 9.1. от договора недвусмислено определя лихвата като фиксирана. Допълнително се явява неоснователно възражението, че не е посочен начинът на прилагане на договорната възнаградителна лихва, съобразно чл.11 ал.1 т. 9 от ЗПК доколкото в тази насока законът е ясен - видно от §1 т.4 от ДР на ЗПК лихвения процент се прилага на годишна основа към сумата на усвоения кредит. Тоест липсва каквато и да е неяснота как точно се прилага този лихвен процент. Счита първоинстанционното решение за правилно прилагайки виждането, че ЗПК (чл. 19, ал. 4 и 5 от ЗПК) като специален закон, уреждащ отношенията между потребител и кредитор, въвежда ГПР (годишен процент на разходите) като специален критерии измерващ финансовата тежест, която се прилага върху потребителя. В обобщение се иска да се потвърди решението.

В жалбата и отговора не са направени нови доказателствени или процесуални искания, а и двете страни са претендирали разноски.

В с.з. въззивникът не се явява. Постъпила е писмена молба от представител по пълномощие, с която се поддържа въззивната жалба.

В с.з. за въззиваемият не се явява представител. С писмена молба представител по пълномощие оспорва въззивната жалба.

За третото лице не се явява представител.

Въззивният съд намира въззивната жалба за допустима, отговаряща на изискванията на чл. 260 и чл. 261 от ГПК, същата е подадена в срок, от процесуално легитимиран субект, имащ интерес от обжалването, чрез постановилия атакувания акт съд.

При извършване на служебна проверка по реда на чл. 269 от ГПК настоящата инстанция констатира, че обжалваното съдебно решение е валидно, и с оглед обхвата на обжалването – и допустимо.

При извършване на въззивния контрол за законосъобразност и правилност върху първоинстанционното решение, в рамките, поставени от въззивната жалба, настоящата инстанция, след преценка на събраните пред РС доказателства и тези пред настоящата инстанция, намира, че обжалваното решение е правилно, поради което следва да бъде потвърдено.

Този състав счита, че формираната от първоинстанционния съд фактическа обстановка,

така както е изложена в мотивите на решението, е пълна, правилна и кореспондираща с доказателствения материал, и с оглед разпоредбата на чл. 272 от ГПК, **ПРЕПРАЩА** своята към нея.

При посочване на ГПР в договора не е достатъчно да бъде определен само неговият размер, който да е рамките на предвиденото в чл. 19, ал. 4 ЗПК – до пет пъти законната лихва. Задължително трябва да бъде описана и методиката на изчисляване на ГПР, която да е в съответствие с описаната в част I от Приложение I към Директивата математическа формула, както и да са посочени данните, въз основа на които е направено това изчисляване. Непосочването на данните, въз основа на които е изчислен ГПР, несъмнено поставя потребителя в затруднение, когато прави преценка дали да сключи даден потребителски договор, защото може да е посочен нисък процент на ГПР, но при изчисляването му да не са включени разходи, включването на които прави процента значително по-висок. Дори и да са спазени изискванията за максимален размер на ГПР – до пет пъти законната лихва, ако в съдържанието на ГПР не са включени всички разходи по кредита, е налице неправилно посочен ГПР, дори и след включването им отново размерът да е в рамките на законоустановения.

В случая е безспорно, че на 10.04.2020 г. между ищеца и ответното дружество е сключен Договор за потребителски кредит № 7001190188, по силата на който е получил сумата от 7746.06 лв., при фиксиран годишен лихвен процент от 45.53 % и ГПР в размер на 49.36 %. Общото крайно задължение по Договора възлиза на 18089.98 лв. Към датата на подаване на исковата молба въззивникът е заплатил на ответното дружество сумата от 3769.70 лева.

Районният съд правилно е приел, че е действителна клаузата за заплащане на договорна лихва в размера от 45.53 %. Разбирането, застъпено в съдебната практика за нищожност на клаузата за възнаградителна лихва, надвишаваща трикратния размер на законната лихва, е било релевантно преди приемането на чл. 19, ал. 4 и, ал. 5 от Закона за потребителския кредит (в сила от 23.07.2014 г.), до когато в закона не е била определена горна граница на договорната лихва при потребителските кредити. При действието на чл. 19, ал. 4 и, ал. 5 от ЗПК се регламентира по императивен начин предела на оскъпяване на кредита - годишният процент на разходите не може да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута, определена с постановление на Министерския съвет на Република България. С ПМС № 100 от 2012 г. се посочва, че законната лихва представлява сбор от основния лихвен процент на БНБ плюс 10 %, т. е. максималният размер по чл. 19, ал. 4 ЗПК възлиза на 50 %. В случая, съгласно сключения договор ГПР по кредита е 49.36 %. С поставянето на максимална горна допустима граница на годишния процент на разходите, законодателят е защитил правата на кредитополучателя от едностранен произвол на по-силната страна, каквато е кредитодателя. Потребителят може да извърши преценка дали конкретните условия са изгодни за него, като с уговорения в процесния договор тези изисквания, съответно клаузата за заплащане на договорна лихва е 45.53% фиксиран годишен лихвен процент и ГПР в размер на 49.36 % се явява действителна.

Съгласно договор за потребителски кредит № 7001190188 страните не са договорили еднократна такса за оценка на риска. Посочено е, че лихвата се изчислява ежемесечно по метода на простата лихва върху остатъчния размер на главницата. В договора не е предвидено потребителят да представи обезпечение, както и не е длъжен да сключва застраховки. В договора за кредит е инкорпориран погасителен план и в него са съобразени императивните изисквания по чл. 11, ал. 1 т. 11 от ЗПК, а именно размера, броя и периодичността на дължимите погасителни вноски. Именно от погасителният план за потребителя е видно погасяването на кредита по пера и остатъка от главницата за целия период, отразено с описанието на погасителните вноски. Чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК предвижда като част от задължителното съдържание на договора посочването на ГПР, изчислен към момента на сключване на договора за кредит, като се посочат взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на годишния процент на разходите по определения в приложение № 1 към ЗПК начин. Има и законоустановен максимален размер на ГПР, който е до пет пъти законната лихва съгласно чл. 19, ал. 4 ЗПК. В случая обаче ГПР по кредита е 49.36 %.

Така правилно е приетото, че предявеният иск е неоснователен.

Щом правните изводи на двете инстанции съвпадат, въззивният съд счита, че липсват отменителни основания и въззивната жалба следва да бъде оставена без уважение.

Атакуваното решение следва да бъде потвърдено. Районният съд е провел надлежно и пълно събиране на допустими и относими доказателства, въз основа на които е формирал обективни фактически констатации и правилно ги е привел към съответстващата им правна норма, като по този начин е достигнал до законосъобразни правни изводи.

Въззиваемата страна е претендирала разноски и такива следва да бъдат присъдени в размер на сумата от 300 лева представляваща юрисконсултско възнаграждение за тази инстанция.

Ръководен от гореизложеното съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение №1002/28.12.2023г. по гр.д.№3636/2023г. по описа на Районен съд С..

ОСЪЖДА от Г. Е. К. ЕГН ***** с адрес гр. С., кв. „Стоян Заимов" бл.78 вх.А ет.6 ап.29 да заплати на „ТИ БИ АЙ БАНК" ЕАД с ЕИК *****, със седалище и адрес на управление гр. С., район Л., ул. „Димитър Хаджикоцев" № 52-54 сумата от 300 /триста/ лева представляваща юрисконсултско възнаграждение за тази инстанция.

Решението подлежи на обжалване пред ВКС на РБ в едномесечен срок от връчването.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____